Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
26 серпня 2025 р.

Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Основи правознавства»

Спеціальність «Харчові технології»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Підготувала:
Викладач Павлишин-Кошова Г.Б.

Погоджено на засіданні циклової комісії викладачів дисциплін гуманітарного циклу
Протокол № 01 від 26 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Ірина ГОЛЕЦЬ

Львів 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до самостійної роботи з дисципліни «Основи правознавства»

Самостійна робота є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє поглибленому засвоєнню теоретичного матеріалу, формуванню практичних навичок та розвитку критичного мислення здобувачів освіти. Вона спрямована на закріплення знань, отриманих під час аудиторних занять, та їх застосування у практичних ситуаціях.

1. Мета самостійної роботи

Метою самостійної роботи з дисципліни «Основи правознавства» є формування у здобувачів освіти системи правових знань, правової культури та громадянської позиції; розвиток навичок самостійного опрацювання нормативно-правових актів, аналізу правових ситуацій та прийняття обґрунтованих рішень у межах законодавства.

2. Завдання самостійної роботи

Основними завданнями самостійної роботи є:

– поглиблення теоретичних знань з основ теорії держави і права, конституційного, адміністративного, цивільного, сімейного, трудового та кримінального права;

– формування вмінь працювати з нормативно-правовими актами, електронними базами законодавства та офіційними джерелами правової інформації;

– розвиток навичок аналізу правових ситуацій та прийняття рішень у типових життєвих обставинах;

– виховання поваги до закону, відповідальності та нетерпимості до правопорушень;

– підготовка до практичного застосування правових знань у майбутній професійній діяльності у сфері харчових технологій.

3. Обсяг та розподіл годин самостійної роботи

Згідно з навчальним планом на самостійну роботу з дисципліни «Основи правознавства» відводиться 30 годин. Розподіл годин за темами наведено у таблиці:

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Форма держави та функції держави	2
2	Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність	2
3	Конституція України - Основний Закон держави	3
4	Джерела адміністративного права	2
5	Підстави та види адміністративної відповідальності	3
6	Поняття державної служби. Закон України «Про державну службу». Посадова особа	3
7	Спадкове право	2
8	Взаємні права та обов'язки батьків та дітей	2
9	Поняття цивільної правоздатності та дієздатності	2
10	Колективний договір, трудовий договір: поняття та порядок укладання	2
11	Трудова дисципліна, трудові спори	2
12	Загальна характеристика кримінального права України	2
13	Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	3
	Разом:	**30**

4. Форми контролю самостійної роботи

Контроль виконання самостійної роботи здійснюється шляхом:

– перевірки письмових робіт (конспектів, схем, таблиць, есе);

– усного опитування на семінарських та практичних заняттях;

– перевірки розв'язання практичних задач;

– тестування за темами самостійної роботи.

5. Критерії оцінювання самостійної роботи

При оцінюванні самостійної роботи враховуються:

– повнота та глибина розкриття теми;

– правильність використання нормативно-правових актів та посилань на них;

– логічність викладу матеріалу та аргументованість висновків;

– самостійність виконання роботи;

– дотримання вимог до оформлення письмових робіт;

– своєчасність подання роботи.

6. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Для успішного виконання самостійної роботи здобувачам освіти рекомендується:

1. Уважно ознайомитися з темою та метою самостійної роботи.

2. Опрацювати рекомендовану літературу та нормативно-правові акти.

3. Використовувати офіційні джерела правової інформації (zakon.rada.gov.ua).

4. Виконати всі завдання, передбачені планом самостійної роботи.

5. Підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

6. За потреби звертатися до викладача для консультацій.

7. Компетентності, що формуються

У результаті виконання самостійної роботи здобувачі освіти формують такі компетентності:

– здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та верховенства права;

– здатність до пошуку, оброблення та аналізу правової інформації з різних джерел;

– здатність застосовувати вимоги законодавства у професійній діяльності;

– здатність до навчання та самовдосконалення протягом життя.

Самостійна робота № 1

Тема: Форма держави та функції держави

Мета: Сформувати у студентів системне уявлення про різні форми державного устрою, правління та політичного режиму; розкрити основні функції держави як політичної організації суспільства.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати теоретичний матеріал з теми «Форма держави» та «Функції держави».
2. Скласти порівняльну таблицю форм державного правління (монархія та республіка) з прикладами сучасних держав.
3. Визначити форму державного устрою, форму правління та політичний режим України за чинною Конституцією.
4. Охарактеризувати внутрішні та зовнішні функції Української держави.
5. Підготувати письмову відповідь (1-2 сторінки) на питання: «Чому Україна є унітарною державою з парламентсько-президентською формою правління?»

Питання для самоконтролю:

1. Що таке форма держави та які її елементи?
2. Чим відрізняється монархія від республіки?
3. Які існують форми державного устрою?
4. Що таке політичний режим і які його види?
5. Назвіть внутрішні функції держави.
6. Які зовнішні функції виконує сучасна держава?

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. - Харків: Консум, 2023.
3. Копєйчіков В.В. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник. - Київ: Юрінком Інтер, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

2. http://www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

Самостійна робота № 2

Тема: Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність

Мета: Сформувати розуміння понять правомірної поведінки, правопорушення та юридичної відповідальності; навчити розрізняти види правопорушень та види юридичної відповідальності.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати теоретичний матеріал з теми «Правомірна поведінка», «Правопорушення», «Юридична відповідальність».
2. Скласти схему видів правопорушень (злочини, адміністративні, дисциплінарні, цивільні).
3. Навести по 2 приклади кожного виду правопорушень.
4. Визначити елементи складу правопорушення на конкретному прикладі.
5. Підготувати письмовий аналіз (1 сторінка) відмінностей між адміністративним правопорушенням та злочином.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке правомірна поведінка та які її ознаки?
2. Дайте визначення правопорушення.
3. Які елементи складу правопорушення ви знаєте?
4. Чим відрізняється злочин від адміністративного правопорушення?
5. Що таке юридична відповідальність?
6. Назвіть види юридичної відповідальності.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. - Харків: Консум, 2023.
4. Поліщук М.С., Логвиненко М.І. Правознавство: навчальний посібник. - Харків: Право, 2024.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України

Самостійна робота № 3

Тема: Конституція України – Основний Закон держави

Мета: Поглибити знання про Конституцію України як Основний Закон держави; розкрити її структуру, принципи та основні положення; сформувати повагу до конституційних цінностей.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати текст Конституції України.
2. Скласти структурно-логічну схему Конституції України (розділи, статті).
3. Виписати основні конституційні права, свободи та обов'язки громадян України.
4. Охарактеризувати принцип верховенства права та його реалізацію в Україні.
5. Підготувати есе (1-2 сторінки) на тему: «Значення Конституції України для побудови демократичної правової держави».

Питання для самоконтролю:

1. Коли була прийнята чинна Конституція України?
2. Яка структура Конституції України?
3. Що означає принцип верховенства права?
4. Назвіть основні права людини і громадянина за Конституцією України.
5. Які обов'язки покладає Конституція на громадян України?
6. Який порядок внесення змін до Конституції України?

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року.
2. Погорілко В.Ф. Конституційне право України: підручник. - Київ: Юрінком Інтер, 2023.

3. Копєйчіков В.В. Загальна теорія держави і права. - Київ: Юрінком Інтер, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.president.gov.ua - Офіційне представництво Президента України

Самостійна робота № 4

Тема: Джерела адміністративного права

Мета: Сформувати системні знання про джерела адміністративного права України; навчити студентів аналізувати нормативно-правові акти у сфері адміністративного регулювання.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати теоретичний матеріал з теми «Джерела адміністративного права».
2. Скласти ієрархічну схему джерел адміністративного права України.
3. Проаналізувати Кодекс України про адміністративні правопорушення (структура, основні положення).
4. Навести 5 прикладів підзаконних нормативно-правових актів у сфері адміністративного права.
5. Підготувати письмову характеристику (1 сторінка) одного з джерел адміністративного права.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке джерела адміністративного права?
2. Яке місце займає Конституція України серед джерел адміністративного права?
3. Назвіть основні кодифіковані акти адміністративного права.
4. Які підзаконні акти є джерелами адміністративного права?
5. Яка роль міжнародних договорів у системі джерел адміністративного права?

Список використаної літератури:

1. Конституція України.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
3. Закон України «Про державну службу».
4. Копєйчіков В.В. Загальна теорія держави і права. - Київ: Юрінком Інтер, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.kmu.gov.ua - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України

Самостійна робота № 5

Тема: Підстави та види адміністративної відповідальності

Мета: Розкрити поняття, підстави та види адміністративної відповідальності; сформувати вміння аналізувати склад адміністративного правопорушення та визначати вид адміністративного стягнення.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати розділи КУпАП щодо адміністративних правопорушень та стягнень.
2. Скласти таблицю видів адміністративних стягнень та їх характеристик.
3. Визначити підстави адміністративної відповідальності на конкретних прикладах.
4. Проаналізувати особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.
5. Розв'язати 3 практичні ситуаційні задачі з адміністративного права.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке адміністративна відповідальність?
2. Які підстави адміністративної відповідальності?
3. Назвіть види адміністративних стягнень.
4. З якого віку настає адміністративна відповідальність?
5. Які особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх?

6. Хто має право накладати адміністративні стягнення?

Список використаної літератури:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
2. Закон України «Про державну службу».
3. Поліщук М.С., Логвиненко М.І. Правознавство. - Харків: Право, 2024.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://court.gov.ua - Судова влада України

Самостійна робота № 6

Тема: Поняття державної служби. Закон України «Про державну службу». Посадова особа

Мета: Сформувати системне розуміння поняття державної служби, правового статусу державних службовців та посадових осіб; ознайомити з основними положеннями Закону України «Про державну службу».

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати Закон України «Про державну службу».
2. Скласти схему класифікації посад державної служби.
3. Визначити права та обов'язки державного службовця.
4. Охарактеризувати поняття «посадова особа» та її ознаки.
5. Підготувати порівняльну таблицю відмінностей між державним службовцем та посадовою особою.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке державна служба?
2. Хто має право на державну службу?
3. Які категорії посад державної служби існують?
4. Назвіть права та обов'язки державного службовця.
5. Хто є посадовою особою?
6. Яка відповідальність передбачена для посадових осіб?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про державну службу».
2. Конституція України.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
4. Кримінальний кодекс України.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.nads.gov.ua - Національне агентство з питань державної служби

Самостійна робота № 7

Тема: Спадкове право

Мета: Сформувати знання про основи спадкового права України; розкрити поняття спадкування, види спадкування та порядок оформлення спадщини.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати розділ Цивільного кодексу України про спадкування.
2. Скласти схему черговості спадкування за законом.
3. Визначити поняття заповіту та вимоги до його оформлення.
4. Охарактеризувати право на обов'язкову частку у спадщині.
5. Розв'язати 2 практичні задачі з визначення кола спадкоємців та розподілу спадщини.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке спадкування?
2. Які види спадкування існують?
3. Хто є спадкоємцями за законом і в якій черговості?
4. Що таке заповіт і які вимоги до нього?
5. Що таке обов'язкова частка у спадщині?
6. Який порядок прийняття спадщини?

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України (Книга 6).

2. Заїка Ю.О., Ловяк О.О. Актуальні проблеми спадкового права. - Київ: КНТ, ЦУЛ, 2024.

3. Цивільне право України: навчальний посібник / за заг. ред. В.А. Кройтора. - Запоріжжя: Гельветика, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України

Самостійна робота № 8

Тема: Взаємні права та обов'язки батьків та дітей

Мета: Розкрити правові засади взаємовідносин батьків і дітей; сформувати розуміння прав та обов'язків батьків і дітей за сімейним законодавством України.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати відповідні розділи Сімейного кодексу України.
2. Скласти таблицю прав та обов'язків батьків щодо дітей.
3. Визначити права дітей за сімейним законодавством України.
4. Охарактеризувати обов'язки дітей щодо батьків.
5. Підготувати есе (1 сторінка) на тему: «Правовий захист прав дитини в Україні».

Питання для самоконтролю:

1. Які права мають батьки щодо дітей?
2. Назвіть обов'язки батьків з виховання та утримання дітей.
3. Які права має дитина за Сімейним кодексом України?
4. У яких випадках батьки можуть бути позбавлені батьківських прав?
5. Які обов'язки покладаються на повнолітніх дітей щодо батьків?
6. Що таке аліменти і хто має право на їх отримання?

Список використаної літератури:

1. Сімейний кодекс України.
2. Конвенція ООН про права дитини.

3. Закон України «Про охорону дитинства».

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Самостійна робота № 9

Тема: Поняття цивільної правоздатності та дієздатності

Мета: Сформувати розуміння понять цивільної правоздатності та дієздатності фізичних осіб; розкрити види дієздатності та підстави її обмеження.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати статті Цивільного кодексу України щодо правоздатності та дієздатності.
2. Скласти схему видів дієздатності фізичних осіб.
3. Визначити обсяг дієздатності неповнолітніх різного віку.
4. Охарактеризувати підстави та порядок обмеження дієздатності.
5. Розв'язати 2 практичні задачі з визначення обсягу дієздатності особи.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке цивільна правоздатність?
2. З якого моменту виникає правоздатність фізичної особи?
3. Що таке цивільна дієздатність?
4. Які види дієздатності фізичних осіб ви знаєте?
5. Який обсяг дієздатності має неповнолітня особа віком від 14 до 18 років?
6. У яких випадках особа може бути визнана недієздатною?

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України (Книга 1).
2. Цивільне право України: навчальний посібник / за заг. ред. В.А. Кройтора. - Запоріжжя: Гельветика, 2022.

3. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Право власності. - Київ: Правова єдність, 2022.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://court.gov.ua - Судова влада України

Самостійна робота № 10

Тема: Колективний договір, трудовий договір: поняття та порядок укладання

Мета: Сформувати знання про поняття, зміст та порядок укладання колективного та трудового договорів; розкрити права та обов'язки сторін трудових відносин.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати відповідні статті Кодексу законів про працю України.
2. Скласти порівняльну таблицю колективного та трудового договорів.
3. Визначити істотні умови трудового договору.
4. Охарактеризувати порядок укладання та реєстрації колективного договору.
5. Скласти проект трудового договору з працівником харчового підприємства.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке колективний договір?
2. Хто є сторонами колективного договору?
3. Що таке трудовий договір?
4. Які істотні умови трудового договору?
5. Який порядок укладання трудового договору?
6. Які документи необхідні для працевлаштування?

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України.
2. Закон України «Про колективні договори і угоди».
3. Жернаков В.В. Трудове право: підручник. - Харків: Право, 2023.

4. Якушев І.М., Старчук О.В. Трудове право України: словник-довідник. - Луцьк: ФОП Захарчук В.М., 2023.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://www.mlsp.gov.ua - Міністерство соціальної політики України

Самостійна робота № 11

Тема: Трудова дисципліна, трудові спори

Мета: Сформувати знання про поняття трудової дисципліни, види дисциплінарних стягнень та порядок вирішення трудових спорів.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати статті КЗпП України щодо трудової дисципліни та трудових спорів.
2. Скласти схему видів дисциплінарних стягнень та порядку їх застосування.
3. Визначити повноваження комісії з трудових спорів.
4. Охарактеризувати порядок судового вирішення трудових спорів.
5. Розв'язати 2 практичні задачі з питань трудової дисципліни та трудових спорів.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке трудова дисципліна?
2. Які види дисциплінарних стягнень передбачені законодавством?
3. Який порядок застосування дисциплінарних стягнень?
4. Що таке трудовий спір?
5. Які органи розглядають індивідуальні трудові спори?
6. Як вирішуються колективні трудові спори?

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України.
2. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

3. Жернаков В.В. Трудове право: підручник. - Харків: Право, 2023.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України
2. http://court.gov.ua - Судова влада України

Самостійна робота № 12

Тема: Загальна характеристика кримінального права України

Мета: Сформувати системні знання про кримінальне право України, поняття злочину та його ознаки; розкрити систему кримінальних покарань.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати Загальну частину Кримінального кодексу України.
2. Скласти схему елементів складу злочину.
3. Визначити поняття та ознаки злочину за КК України.
4. Охарактеризувати систему кримінальних покарань.
5. Підготувати письмовий аналіз (1 сторінка) відмінностей між злочином та іншими правопорушеннями.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кримінальне право?
2. Дайте визначення злочину.
3. Які ознаки злочину ви знаєте?
4. З яких елементів складається склад злочину?
5. Які види кримінальних покарань передбачені КК України?
6. Що таке обставини, що виключають злочинність діяння?

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України.
2. Поліщук М.С., Логвиненко М.І. Правознавство. - Харків: Право, 2024.
3. Наровлянський О.Д., Лоха Л.О. Практикум з правознавства. - Київ: Грамота, 2024.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

2. http://court.gov.ua - Судова влада України

Самостійна робота № 13

Тема: Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Мета: Розкрити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; сформувати розуміння специфіки застосування покарань та примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх.

Завдання (для виконання учнями):

1. Опрацювати розділ XV Кримінального кодексу України «Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх».
2. Скласти таблицю видів покарань, що можуть застосовуватися до неповнолітніх.
3. Визначити примусові заходи виховного характеру та умови їх застосування.
4. Охарактеризувати особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.
5. Підготувати есе (1 сторінка) на тему: «Профілактика злочинності серед неповнолітніх».

Питання для самоконтролю:

1. З якого віку настає кримінальна відповідальність?
2. За які злочини відповідальність настає з 14 років?
3. Які покарання можуть застосовуватися до неповнолітніх?
4. Що таке примусові заходи виховного характеру?
5. Які особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності?
6. Які особливості призначення покарання неповнолітнім?

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України (Розділ XV).
2. Закон України «Про охорону дитинства».

3. Поліщук М.С., Логвиненко М.І. Правознавство. - Харків: Право, 2024.

Посилання на вебресурси:

1. http://zakon.rada.gov.ua - Законодавство України

2. http://www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини